Załącznik do Aneksu nr 16

Załącznik nr 5
do Umowy nr 87/ZTM/2022
z dnia 30.12.2022 r.

Księga zasad grafiki taborowej i estetyki wizualnej pojazdów w sieci ZTM w Gdańsku

Zarząd Transportu Miejskiego w Gdańsku

Signature Not Verified
Dokument podpisany przez
Jolanta Ostaszewska
Data: 2025.12.19 15:48:57 CET

Nr 7 z dnia 27.11.2025 r.

Gdańsk 2025

Signature Not Verified
Dokument podpisany przez
Maciej Lisicki
Data: 2025.12.19 09:56:16 CET

Signed by /
Podpisano przez:
Łukasz Karol Kłos
Date / Data:
2025-12-18 15:36

Spis treści

1. Wstęp 3
2. Kolorystyka pojazdów 3
3. Zewnętrzne oznakowanie pojazdów 4
4. Wewnętrzne oznakowanie pojazdów 6
5. Wyposażenie wewnętrzne pojazdów 8
6. Kasetony informacyjne 9
7. Piktogramy 12
8. Pojazdy historyczne 22
9. Patroni tramwajów 22
10. Pojazdy testowe 24
11. Okresy przejściowe 24
12. Schematy malowania pojazdów 24

1. Wstęp

Integralną część niniejszego dokumentu stanowią materiały graficzne, zarówno te zamieszczone w treści dokumentu, jak również dołączone w formie elektronicznej w formacie PDF, wektorowym (skalowalnym). W miarę możliwości Organizator, na wniosek Operatora, może dostarczyć materiały w innej formie.

2. Kolorystyka pojazdów

2.1. Wszystkie pojazdy wykonujące usługi przewozowe na zlecenie ZTM w Gdańsku muszą posiadać jednolitą kolorystykę zewnętrzną. Kolorystyka zewnętrzna stanowi kombinację kolorów:

2.1.1. RAL 3020 – czerwień komunikacyjna,

2.1.2. RAL 1013 – biel perłowa,

2.1.3. RAL 9005 – głęboka czerń.

2.2. Szczegółowe rozmieszczenie barw na konkretnych modelach pojazdów przedstawiają grafiki zamieszczone w rozdziale 12. Rysunek 2.1. stanowi przykład takiej informacji.

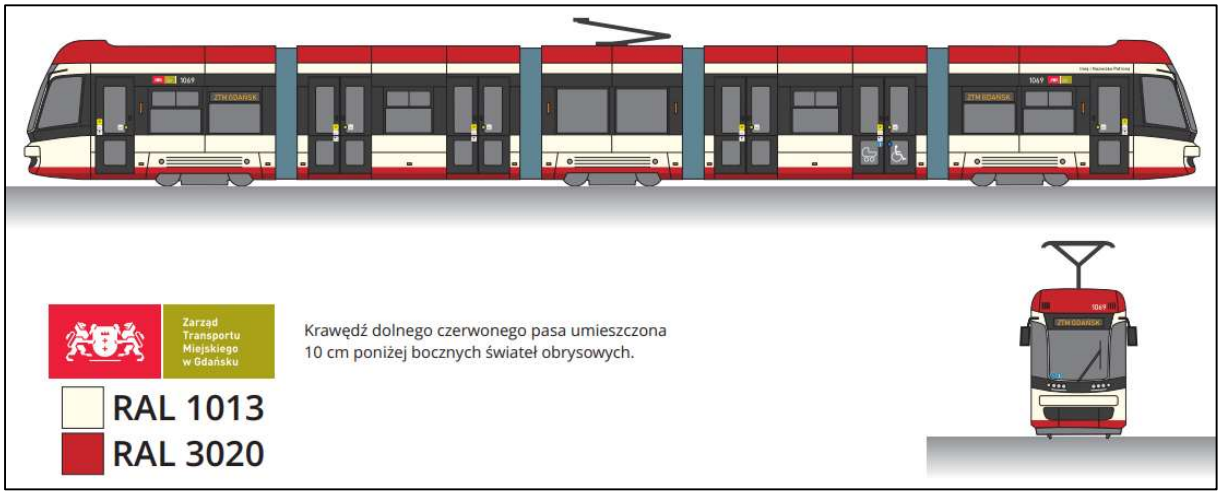
2.3. W przypadku modeli pojazdów, które nie zostały przedstawione na rysunkach, Organizator przygotuje i dostarczy potrzebne rysunki każdorazowo, na wniosek Operatora.

2.4. Określony w rozdziale 11. okres przejściowy wprowadzania nowych schematów malowania, obowiązuje od momentu wejścia w życie niniejszych wytycznych, a w przypadku później załączonych grafik – od momentu ich wydania.

2.5. Dopuszcza się stosowanie odstępstw od schematów malowania przedstawionych w Księdze, wyłącznie:

2.5.1. za zgodą Organizatora, na pisemny wniosek Operatora, nie później niż 3 miesiące przed planowanym wprowadzeniem pojazdu do ruchu,

2.5.2. na wniosek Organizatora.

Rys. 2.1. Schemat malowania w sieci Organizatora

2.6. Nowy schemat malowania powinien być wprowadzany sukcesywnie na wszystkich nowych pojazdach oraz pojazdach poddawanych modernizacji, naprawom poszycia bądź okresowej odnowie powłoki lakierniczej.
2.7. Nie dopuszcza się punktowych poprawek malarskich bądź paneli w innych barwach niż określone.
2.8. W przypadku zamiaru wprowadzania nowego typu taboru lub istotnej ingerencji w wygląd pojazdu (np. zmiana bryły czoła tramwaju), Operator jest zobowiązany do przekazania Organizatorowi szczegółowych schematów prezentujących bryłę pojazdu, w tym również rozmieszczenie przegubów, wózków jezdnych, okien, drzwi, wyświetlaczy zewnętrznych, elementów oświetlenia i krawędzi wszystkich elementów poszycia. Operator przekaże schematy (rzuty przedni/tylny, boczny, górny, z zachowaniem wszystkich proporcji) w formacie wektorowym .eps lub .cdr (wersja 2018 lub niższa). Operator zastosuje stworzony na tej podstawie przez Organizatora nowy schemat malowania.

3. Zewnętrzne oznakowanie pojazdów

3.1. Numery ewidencyjne
3.1.1. Każdy pojazd eksponuje numer ewidencyjny składający się z 4 cyfr.
3.1.2. Cyfry numeracji występują w dwóch wersjach kolorystycznych:
3.1.2.1. Białoperłowe cyfry (CMYK 5, 10, 20, 0) umieszczane na czerwonym lub czarnym tle,
3.1.2.2. Czarne cyfry (CMYK 100, 40, 50, 90) umieszczane na tle bieli perłowej.
3.1.3. Wysokość cyfr wynosi 120 mm. Krój czcionki, stosowane odstępy i zastosowane kolory prezentuje rysunek 3.1. Cyfry wykonane w technologii plotu, wycinane po obrysie. Zabrania się stosowania cyfr drukowanych na przezroczystych prostokątnych naklejkach.

Rys. 3.1. Czcionka numerów ewidencyjnych oraz nazwisk Patronów tramwajów stosowana na pojazdach w sieci Organizatora

3.1.4. Cyfry numeru ewidencyjnego są rozmieszczone w następujący sposób:

3.1.4.1. Autobusy:

3.1.4.1.1. Z przodu autobusu – po lewej stronie (w kierunku jazdy), pod przednią szybą,

3.1.4.1.2. Z tyłu autobusu – po lewej stronie (w kierunku jazdy), nad tylną szybą,

3.1.4.1.3. Na lewym boku autobusu – nad oknem kabiny kierowcy,

3.1.4.1.4. Na prawym boku autobusu (strona drzwiowa) – nad pierwszymi drzwiami.

3.1.4.2. Tramwaje:

3.1.4.2.1. Z przodu tramwaju – po lewej stronie (w kierunku jazdy), nad przednią szybą lub na środku pod przednią szybą (w zależności od modelu tramwaju),

3.1.4.2.2. Z tyłu tramwaju – po prawej stronie (w kierunku jazdy), nad przednią szybą lub na środku pod tylną szybą (w zależności od modelu tramwaju),

3.1.4.2.3. Na bokach tramwaju – ponad linią okien, na wysokości pierwszej i ostatniej osi tramwaju.

3.1.5. Szczegółowe rozmieszczenie cyfr numerów ewidencyjnych pojazdów obrazują załączone grafiki schematów malowania. W przypadku sytuacji wątpliwych, rozmieszczenie oznaczeń należy uzgodnić z Organizatorem.

3.1.6. Zabrania się:

3.1.6.1. Wykorzystywania oznaczeń ewidencyjnych innego kroju lub innej wielkości niż stanowi załącznik,

3.1.6.2. Ozdabiania numeru ewidencyjnego (np. cieniami),

3.1.6.3. Wykorzystywania znaków innych kolorów niż stanowi załącznik,

3.1.6.4. Stosowania znaków różnego koloru w jednym miejscu,

3.1.6.5. Stosowania odstępów pomiędzy znakami innych niż określone,

3.1.6.6. Naklejania cyfr pod różnym kątem,

3.1.6.7. Umieszczania numeru ewidencyjnego w odległości mniejszej niż 9 cm od krawędzi logo Organizatora (obszar ochronny logotypu).

3.2. Imię i Nazwisko Patrona pojazdu w kolorze czarnym, krój czcionki o wysokości wielkich liter równej 90 mm. Szczegóły prezentuje rysunek 3.1.

3.3. Herb Miasta Gdańska zgodny z obecnie obowiązującym wzorcem jest umieszczony na środku przedniej ściany autobusów i niektórych modeli tramwajów. Wielkość herbu to 150 mm x 180 mm. Należy stosować rozmieszczenie herbów wskazane w załącznikach graficznych.

3.4. Logo Organizatora na ścianach bocznych pojazdu: na pasie nadokiennym obok numeru ewidencyjnego, bliżej czoła (czół) pojazdu.

3.5. Na pojeździe nie mogą znajdować się żadne inne napisy, logotypy i emblematy. Zapis nie dotyczy oznaczeń markowych pojazdu, które nie ograniczają widoczności dla kierującego lub pasażerów np. emblematy fabryczne z logo producenta na ścianie przedniej.

3.6. Oznakowanie zewnętrzne pojazdów stanowią ponadto piktogramy, zgodnie z wytycznymi w rozdziale 7. Księgi.

4. Wewnętrzne oznakowanie pojazdów

4.1. Wewnątrz pojazdu, należy umieścić numer ewidencyjny wraz z logo Organizatora, w formie grafiki w rozmiarze 210 x 70 mm, jak na rysunku 4.1., w określonych lokalizacjach:

4.1.1. W autobusach i tramwajach jednokierunkowych:

4.1.1.1. Nad każdymi drzwiami pasażerskimi, z wyłączeniem pierwszych i ostatnich drzwi pasażerskich (wyłączenie pierwszych drzwi nie dotyczy tramwajów NGT6 i NGd99),

4.1.1.2. Na tylnej ścianie pojazdu ponad oknem lub nad ostatnimi drzwiami pasażerskimi,

4.1.2. W tramwajach dwukierunkowych nad każdymi drzwiami pasażerskimi tylko po prawej stronie pojazdu (zgodnie z kierunkiem jazdy dla kabiny A), z wyłączeniem pierwszych i ostatnich drzwi pasażerskich.

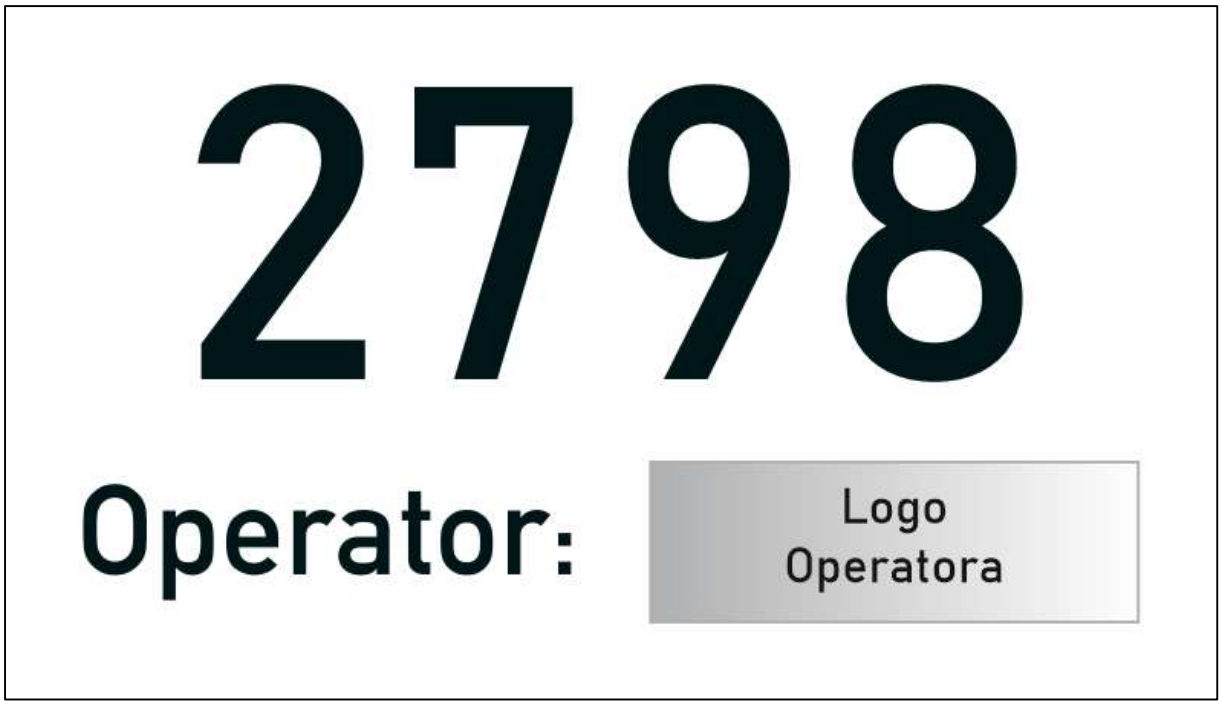

Rys. 4.1. Numer ewidencyjny wraz z logo Organizatora – nad drzwiami, wewnątrz pojazdu

4.2. Wewnątrz pojazdu, na wysokości ok. 2 m od poziomu podłogi, należy umieścić numer ewidencyjny wraz z logo Operatora w formie grafiki w rozmiarze 210 x 120 mm, jak na rysunku 4.2.:

4.2.1. Tramwaje: w górnej części tylnej ściany kabiny prowadzącego pojazd,

4.2.2. Autobusy: na panelu podsufitowym ponad przednią szybą lub w górnej części tylnej ściany kabiny prowadzącego pojazd.

Rys. 4.2. Numer ewidencyjny wraz z logo Operatora – na tylnej ścianie kabiny prowadzącego pojazd, wewnątrz pojazdu

4.3. Informację o rodzajach biletów sprzedawanych przez prowadzącego pojazd stosuje się, o ile sprzedaż jest prowadzona:

4.3.1. Tramwaje N8C, NGd99, 114Na: w górnej części szyby drzwi kabiny prowadzącego, w miejscu nieograniczającym widoczności w lustrze prowadzącego,

4.3.2. Tramwaje Pesa Jazz Duo: z lewej strony drzwi kabiny prowadzącego, poniżej szyby,

4.3.3. Tramwaje Pesa Swing i NGT6: nad okienkiem sprzedaży biletów,

4.3.4. Autobusy: po lewej stronie okienka sprzedaży biletów.

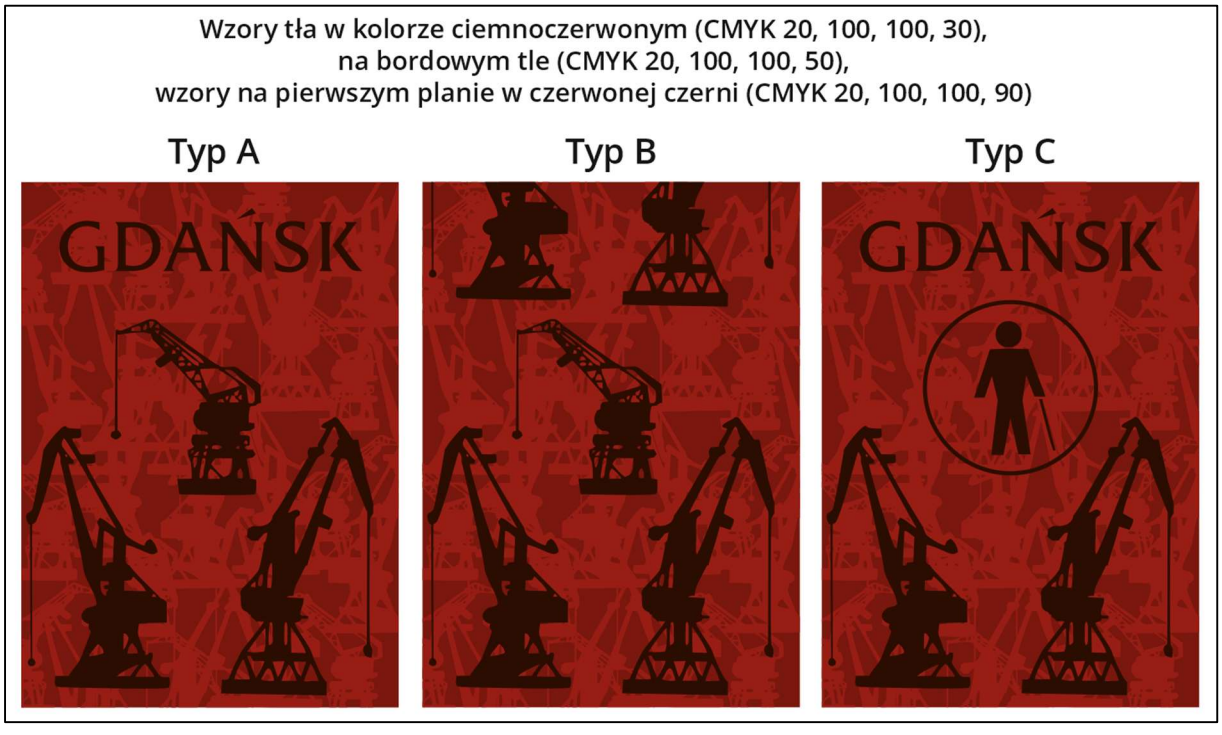
4.4. Oznakowanie wewnętrzne pojazdów stanowią ponadto piktogramy, zgodnie z wytycznymi w rozdziale 7. Księgi.

5. Wyposażenie wewnętrzne pojazdów

5.1. Miejsca siedzące

5.1.1. Wzory stosowanych tkanin obiciowych prezentuje rysunek 5.1. Oparcia foteli stałych powinny być obite tkaniną typu A, a siedziska, fotele uchylne oraz deski przy stanowiskach na wózek - tkaniną typu B.

5.1.2. Miejsca specjalne muszą być oznaczone piktogramem nr 2 (tab. 7.1.). Piktogramy należy umieszczać na panelach podsufitowych wewnątrz pojazdu – nad siedziskiem danego miejsca. Ponadto miejsce specjalne wyposażone jest w oparcie z tapicerką typu C.

Rys. 5.1. Wzory tkanin obiciowych

5.2. Poręcze malowane w kolorze jaskrawożółtym (RAL 1023), o jednolitej, gładkiej powierzchni. Nie dopuszcza się punktowych poprawek malarskich.

5.3. Podłoga pojazdów wykonana z materiału antypoślizgowego w kolorze szarym.
5.3.1. Należy zastosować kolor żółty (RAL 1023 lub zbliżony – po każdorazowej akceptacji przez Organizatora):
5.3.1.1. przy progach drzwi wejściowych – szeroki na około 30 cm pas podłogi w kolorze żółtym (nie dotyczy wejść w obrębie wysokiej podłogi w tramwajach częściowo niskopodłogowych),
5.3.1.2. na krawędziach stopni i podestów wewnątrz pojazdu,
5.3.1.3. na całej powierzchni strefy dla wózków, jeśli jest ona jednoznacznie wyznaczona (dopuszczalny czarny piktogram wózka na powierzchni strefy),
5.3.1.4. na powierzchni rampy dla wózków (złożonej),
5.3.1.5. na obwodzie rampy dla wózków (rozłożonej).
5.4. Dopuszcza się przejściowo (do czasu wymiany) zastosowanie innych oznaczeń ostrzegawczych rampy dla wózków oraz strefy dla wózków.

6. Kasetony informacyjne

6.1. Wewnątrz pojazdów zastosowano następujące kasetony informacyjne:
6.1.1. Dwa pionowe kasetony formatu A2, do dyspozycji Gminy Miasta Gdańska, w celu prowadzenia działań informacyjnych skierowanych do mieszkańców (zwane dalej promocyjnymi),
6.1.2. Cztery pionowe kasetony formatu A4, do celów ekspozycji ogłoszeń taryfowych i porządkowych przekazywanych przez Organizatora (zwane dalej taryfowymi),
6.1.3. Jeden kaseton pionowy formatu A4, do celów ekspozycji informacji o systemie biletowym Fala (zwany dalej biletowym),
6.1.4. W tramwajach N8C, NGT6 i 114Na dopuszcza się stosowanie dwóch kasetonów poziomych A3, jako kasetonów taryfowych, opisanych w pkt. 6.1.2.
6.2. Kasetony muszą być wykonane i umieszczone w sposób bezpieczny dla pasażerów.
6.3. Zabrania się:
6.3.1. używania innych formatów kasetonów niż wymienione powyżej,
6.3.2. umieszczania kasetonów w innej orientacji (poziomo, pod skosem)
6.3.3. umieszczania dodatkowych kasetonów w pojazdach,
6.3.4. eksponowania w wymienionych kasetonach reklam lub informacji Operatora.
6.4. Kasetony promocyjne należy umieścić:
6.4.1. na tylnej ścianie kabiny prowadzącego:
6.4.1.1. w tramwajach dwukierunkowych na tylnych ścianach obu kabin (łącznie dwa kasetony),
6.4.1.2. w tramwajach jednokierunkowych i autobusach na tylnej ścianie kabiny (jeden kaseton),

6.4.2. ponadto, w autobusach i w tramwajach jednokierunkowych na szybach zewnętrznych, naprzeciwko II drzwi pasażerskich – maksymalnie jeden kaseton, jeżeli nie występuje żadna inna, płaska powierzchnia, możliwa do wykorzystania w tym celu. Prawa krawędź kasetonu znajduje się maksymalnie blisko prawej krawędzi okna,

6.4.3. w tramwajach 114Na oba kasetony na szybach zewnętrznych w środkowym członie.

6.5. Kasetony taryfowe należy umieścić:

6.5.1. W autobusach na panelach podsufitowych naprzeciwko II drzwi, w jednym rzędzie (dla pojazdów Bn dopuszczalne są rozwiązania indywidualne, po konsultacji z Organizatorem),

6.5.2. W tramwajach jednokierunkowych w przedniej części pojazdu, w tramwajach dwukierunkowych w przedniej części przy kabinie A, na słupkach międzyokiennych, w dwóch grupach po 2 kasetony (jeden nad drugim),

6.5.3. w sposób bezpieczny i nieuciążliwy dla pasażerów siedzących, w miejscu widocznym szczególnie dla pasażerów stojących.

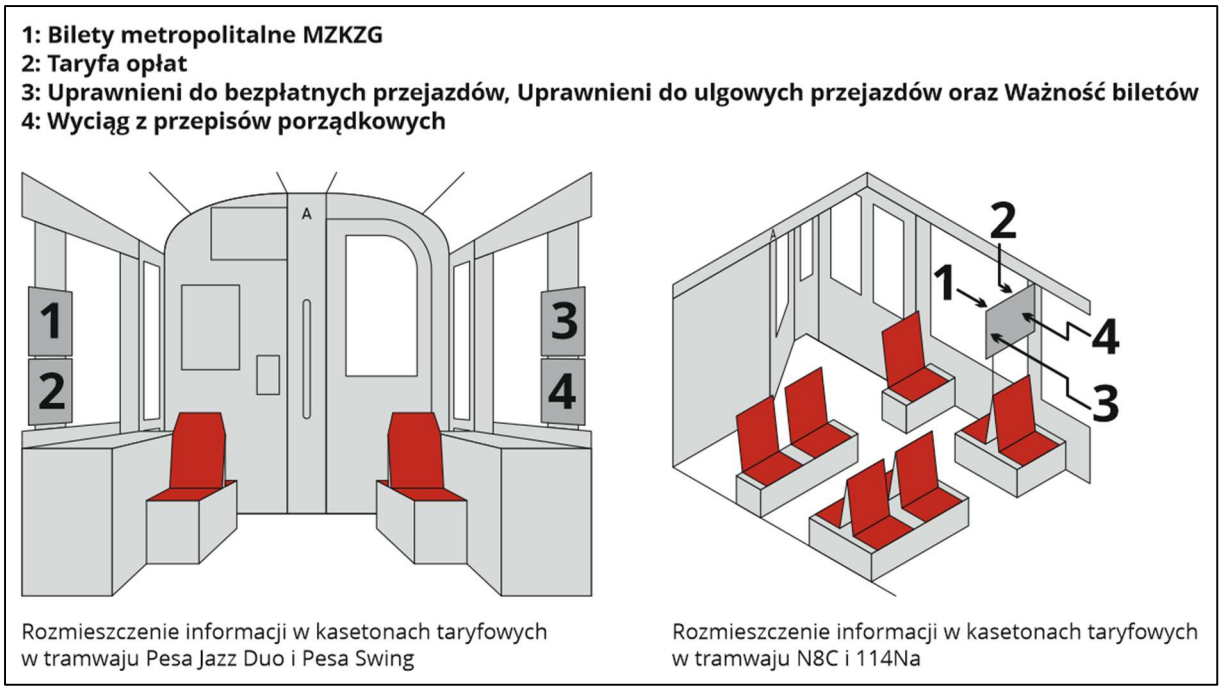
6.6. W kasetonach taryfowych obowiązuje kolejność umieszczania informacji. W przypadku tramwajów położenie informacji określa rysunek 6.1. Dla autobusów obowiązuje następująca kolejność od lewej do prawej:

6.6.1. Bilety metropolitalne MZKZG,

6.6.2. Taryfa opłat,

6.6.3. Uprawnieni do bezpłatnych przejazdów, Uprawnieni do ulgowych przejazdów oraz Ważność biletów,

6.6.4. Wyciąg z przepisów porządkowych.

Rys. 6.1. Rozmieszczenie informacji w kasetonach taryfowych

6.7. Kasetony biletowe należy umieścić w przestrzeni pasażerskiej w przedniej części pojazdu, w sposób niekolidujący z innymi elementami pojazdu.

6.8. Nieużywane (puste) kasetony promocyjne na szybach powinny być przejrzyste, a folia w kasetonie – przezroczysta, bezbarwna, o jednolitej fakturze.

6.9. Wewnątrz pojazdów zastosowano miejsca ekspozycji komunikatów drukowanych na żółtym tle, w formacie A4, w orientacji poziomej o zmianach wprowadzanych przez Organizatora. Ramki („saszetki") znajdują się pośrodku okna, na wysokości wzroku (orientacyjnie około 1,70 m nad podłogą pojazdu), we wskazanej poniżej części pojazdu:

6.9.1. Autobusy:

6.9.1.1. Bn, Mn i Sn – 2 szt. pod sobą w pionie: naprzeciwko II lub jedynych drzwi,

6.9.1.2. Pn – 2 szt. pod sobą w pionie naprzeciwko II drzwi oraz 2 szt. pod sobą w pionie naprzeciwko III drzwi,

6.9.2. Tramwaje (2 razy po 2 szt. pod sobą w pionie):

6.9.2.1. Pesa Jazz – pomiędzy II i III oraz IV i V drzwiami, z lewej strony, zgodnie z kierunkiem jazdy dla kabiny A,

6.9.2.2. Pesa Swing – pomiędzy II i III oraz IV i V drzwiami, z lewej strony,

6.9.2.3. NGT6 i NGd99 – naprzeciwko I i IV drzwi pasażerskich,

6.9.2.4. N8C – pomiędzy I i II oraz IV i V drzwiami, z lewej strony, zgodnie z kierunkiem jazdy dla kabiny A,

6.9.2.5. 114Na – naprzeciwko II i IV drzwi, z lewej strony.

6.10. W szczególnych przypadkach Organizator zastrzega sobie prawo do dostarczenia komunikatów w formatach innych niż poziome A4.

6.11. Liczba komunikatów eksponowanych w pojazdach, wskazanych w pkt. 6.8 musi być równa liczbie grup ramek („saszetek") przeznaczonych do ekspozycji komunikatów.

6.12. Komunikaty wskazane w pkt. 6.8 powinny być umieszczone na szybie pojazdu obok ramek („saszetek") wskazanych w pkt. 6.7. Wydruki należy przykleić taśmą przezroczystą zabezpieczając 4 rogi oraz dwa dłuższe boki kartki.

6.13. Zabrania się umieszczania komunikatów wskazanych w pkt. 6.8. w kasetonach promocyjnych.

6.14. Dodatkowo dopuszcza się tymczasowe lokowanie komunikatów bądź treści graficznych, wyłącznie na wniosek Organizatora.

6.15. Wewnątrz pojazdów zastosowano kuwetki na gazetki „Herold Gdański" o formacie A4. Kuwetki z przeźroczystego plastiku umieszczane są przy oknach pojazdów, w rogach między szybą, słupkiem międzyokiennym a dolną krawędzią okna (parapetem). Liczba kuwetek jest następująca:

6.15.1. Autobusy Bn, Mn i Sn – 1 szt. w centralnej części pojazdu,

6.15.2. Autobusy Pn: 2 szt., po jednej w każdym członie autobusu,

6.15.3. Tramwaje: 4 szt., rozłożone możliwie równomiernie na całej długości pojazdu.

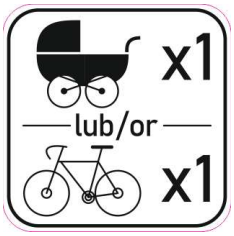
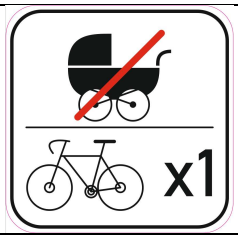
6.16. Na szybach bocznych zabrania się naklejania innych informacji niż wskazane w rozdziałach 6. i 7.

7. Piktogramy

7.1. Operator ma obowiązek stosować piktogramy zgodne z uchwałami Zgromadzenia Metropolitalnego Związku Komunikacyjnego Zatoki Gdańskiej oraz inne, wskazane przez Organizatora w Księdze.

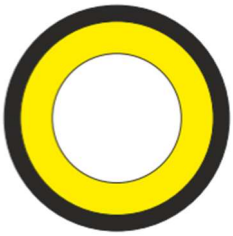
Tab. 7.1. Wykaz stosowanych piktogramów

Lp.	Piktogram	Wymiary i znaczenie	Rozmieszczenie
1		Ø 135 mm Pojazd przystosowany do przewozu osób z niepełnosprawno-ściami	Piktogram umieszczany wyłącznie na pojazdach wyposażonych w rampę dla wózków. W przypadku pojazdów niewyposażonych w rampę, piktogramu nie stosuje się. 1. Z przodu, po prawej stronie czoła pojazdu, 2. Na zewnętrznej szybie lub panelu, po lewej stronie drzwi wyposażonych w rampę dla wózków[1]. Piktogram stosuje się zamiennie z symbolem nr 1 (pkt 7.2.) – w przypadku zastosowania dużego symbolu na płacie drzwiowym, opisanego piktogramu nie stosuje się. 3. Wewnątrz pojazdu, na panelu poniżej okna przy miejscu wyznaczonym dla wózka inwalidzkiego.
2		Ø 135 mm Pojazd przystosowany do przewozu osób o ograniczonej możliwości poruszania się	Piktogram umieszczany wyłącznie na pojazdach niskopodłogowych. W przypadku pojazdów nieposiadających niskiej podłogi, piktogramu nie stosuje się. 1. Z przodu, po prawej stronie czoła pojazdu, 2. Na zewnętrznej szybie lub panelu, po lewej stronie II drzwi (w tramwajach N8C i 114Na po lewej stronie III drzwi)[1]. Piktogram stosuje się zamiennie z symbolem nr 2 (pkt 7.2.) – w przypadku zastosowania dużego symbolu na płacie drzwiowym, opisanego piktogramu nie stosuje się. 3. Na wewnętrznych panelach podsufitowych ponad siedziskami wyznaczonych miejsc specjalnych (jeden piktogram oznacza pojedyncze miejsce lub dwa miejsca występujące obok siebie).
3		135x135 mm Oznakowanie przycisku do otwierania drzwi	Obok każdego przycisku otwierania drzwi przez pasażera, na najbliższej dostępnej płaskiej powierzchni. W razie umieszczenia na wewnętrznej szybie działowej, przy drzwiach – piktogram powinien być wyklejony od strony drzwi, umieszczony na wysokości przycisku lub w jego pobliżu tak, aby nie ograniczać

			widoczności pasażerowi zajmującemu miejsce siedzące. W tramwajach N8C piktogramu nie stosuje się od strony wewnętrznej, w przypadku drzwi z przyciskiem umieszczonym na słupku na środku otworu drzwiowego.
4		135x135 mm Zakaz wnoszenia i spożywania w pojeździe artykułów żywnościowych mogących zanieczyścić odzież innych pasażerów	Na wewnętrznych panelach podsufitowych w ramach **„grupy wewnętrznej”**.
5		135x135 mm Oznakowanie przycisku służącego do sygnalizowania konieczności obniżenia podłogi	Dotyczy autobusów: 1. Na zewnątrz, pod przyciskiem sygnalizującym potrzebę obniżenia podłogi, na najbliższej dostępnej płaskiej powierzchni. 2. Wewnątrz pojazdu, pod przyciskiem sygnalizującym potrzebę obniżenia podłogi.
6.1.		135x135 mm Możliwość wprowadzania wózków i rowerów	Na zewnętrznej szybie lub panelu, po lewej stronie każdych drzwi[1]. Dla każdych drzwi indywidualnie dobierany jest piktogram, mówiący o liczbie wózków/rowerów wprowadzanych danymi drzwiami lub o braku takich miejsc. Dopuszczenie przewozu wózka dziecięcego obowiązuje w przypadku drzwi wyznaczonych do tego celu przez producenta pojazdu. Dopuszczenie przewozu roweru obowiązuje w przypadku drzwi, przy których znajduje się miejsce wyposażone w pasy do mocowania rowerów. **Jeżeli Operator posiada w swej flocie pojazdy o innej liczbie miejsc niż wskazano w niniejszej tabeli, należy zwrócić się do Organizatora z wnioskiem o przygotowanie odpowiedniego piktogramu.**
6.2.			
6.3.			
6.4.			

7		135x135 mm Pojazd monitorowany (wraz z informacją o administratorze danych osobowych)	Na zewnętrznej szybie lub panelu, przy wszystkich drzwiach – po lewej stronie[1].
8		135x135 mm Pojazd klimatyzowany, konieczność zamknięcia okien podczas pracy klimatyzacji	Stosuje się w pojazdach wyposażonych w klimatyzację przestrzeni pasażerskiej. Na wewnętrznych panelach podsufitowych w ramach **„grupy wewnętrznej”**.
9		135x135 mm Miejsce dla osoby z dzieckiem	Na panelu podsufitowym, obok miejsca dla osoby z dzieckiem wyznaczonego tuż za miejscem przeznaczonym dla wózków (nie dotyczy miejsc siedzących rozkładanych), lub jeśli nie ma miejsc siedzących tuż za miejscem dla wózków, na panelu podsufitowym, obok miejsca dla matki z dzieckiem wyznaczonego obok lub przed miejscem dla wózków.
10		135x135 mm Możliwość skorzystania z bezprzewodowego dostępu do Internetu	Stosuje się w pojazdach wyposażonych w sieć WiFi dostępną dla pasażerów. Na wewnętrznych panelach podsufitowych w ramach **„grupy wewnętrznej”**.
11		135x135 mm Zakaz wsiadania i wysiadania po sygnale dźwiękowym	Na zewnętrznej szybie lub panelu, przy wszystkich drzwiach[1] – po lewej stronie oraz na wewnętrznych panelach podsufitowych nad każdymi drzwiami.
12		135x135 mm Oznakowanie przycisku do sygnalizowania konieczności wyłożenia rampy	1. Dotyczy autobusów: na zewnątrz pod przyciskiem sygnalizującym potrzebę wyłożenia rampy, na najbliższej dostępnej płaskiej powierzchni. 2. Dot. wszystkich pojazdów: wewnątrz pojazdu, pod przyciskiem sygnalizującym potrzebę wyłożenia rampy, przy miejscu wyznaczonym dla wózka inwalidzkiego.

13		135x135 mm Wyposażenie pojazdu w defibrylator	Na tylnej ścianie kabiny prowadzącego.
14		135x135 mm Oznakowanie gniazd USB	Stosuje się w pojazdach wyposażonych w gniazda USB dostępne dla pasażerów. Na wewnętrznych panelach podsufitowych w ramach **„grupy wewnętrznej”**.
15		270x135 mm Zakaz palenia wyrobów tytoniowych i używania papierosów elektronicznych	Na wewnętrznych panelach podsufitowych w ramach **„grupy wewnętrznej”**.
16		65x37,5 mm Sygnał alarmowy	Przy każdym przycisku uruchamiającym sygnał alarmowy.
17		135x135 mm Lokalizacja gaśnicy	Na panelu podsufitowym lub na najbliższej dostępnej płaskiej powierzchni w widocznym miejscu, możliwie blisko gaśnicy.
18		135x135 mm Lokalizacja apteczki	Na tylnej ścianie kabiny prowadzącego.
19		135x135 mm Możliwość hamowania awaryjnego, konieczność trzymania się uchwytów	Na wewnętrznych panelach podsufitowych w ramach **„grupy wewnętrznej”**.
20		135x135 mm Rozkładany stopień dodatkowy w tramwajach N8C	W tramwajach N8C na zewnętrznej szybie lub panelu, przy wszystkich drzwiach wyposażonych w rozkładany stopień, po ich lewej stronie.

21		270x270 mm Zasady przewozu rowerów	Wewnątrz pojazdu, przy każdym miejscu wyznaczonym do przewożenia rowerów, na powierzchni szyby zewnętrznej, maksymalnie blisko dolnej krawędzi okna.
22		135x135 mm Informacja o biletach dostępnych online	Na wewnętrznych panelach podsufitowych w ramach **„grupy wewnętrznej”**.
23		135x135 mm Ostrzeżenie o fotokomórce	Uwaga! Dotyczy tylko autobusów! Po wewnętrznej stronie płatów drzwi, na środku szerokości szyby drzwi, na wysokości około 150 cm od poziomu podłogi.
24		135x135 mm QR/NFC systemu Fala	Na wewnętrznych panelach podsufitowych, na wysokości piktogramów „grupy wewnętrznej” oraz w miejscach określonych w protokołach uzgodnieniowych instalacji pojazdowej systemu Fala[2].
25		135x135 mm Informacja o zakupie e-biletów systemu Fala	Na zewnętrznej szybie lub panelu, przy wszystkich drzwiach – po lewej stronie[1], jeśli schemat malowania pojazdu nie stanowi inaczej[2].
26		Obwódka przycisku składająca się z dwóch okręgów okalających przycisk: 2 cm w kolorze żółtym oraz 1 cm w kolorze czarnym	Wokół wszystkich zewnętrznych przycisków otwierania drzwi

[1] W przypadku wyposażenia pojazdu w drzwi odskokowe lub odskokowo-przesuwne, piktogramy stosuje się na płatach drzwiowych, przy krawędziach na środku otworu drzwiowego. W tramwajach Pesa Swing i Pesa Jazz Duo, w przypadku pierwszych drzwi, wymienione piktogramy stosuje się z prawej strony.

[2] Piktogram dostarczany wyłącznie przez podmiot odpowiedzialny za system Fala.

7.1.1. Wewnątrz pojazdu, na panelach podsufitowych, stosuje się piktogramy tzw. „grupy wewnętrznej”, zgodnie z rysunkiem 7.1. „Grupa wewnętrzna” naklejana jest po lewej stronie pojazdu w następujących miejscach:

7.1.1.1. Autobusy:

7.1.1.1.1. Bn – pomiędzy I i II drzwiami lub naprzeciwko jedynych drzwi,

7.1.1.1.2. Mn i Sn – pomiędzy I i II drzwiami,

7.1.1.1.3. Pn – pomiędzy I i II drzwiami oraz naprzeciwko III drzwi,

7.1.1.2. Tramwaje:

7.1.1.2.1. Pesa Jazz – pomiędzy II i III oraz IV i V drzwiami, z lewej strony, zgodnie z kierunkiem jazdy dla kabiny A,

7.1.1.2.2. Pesa Swing – pomiędzy II i III oraz IV i V drzwiami, z lewej strony,

7.1.1.2.3. NGT6 i NGd99 – naprzeciwko I i IV drzwi pasażerskich,

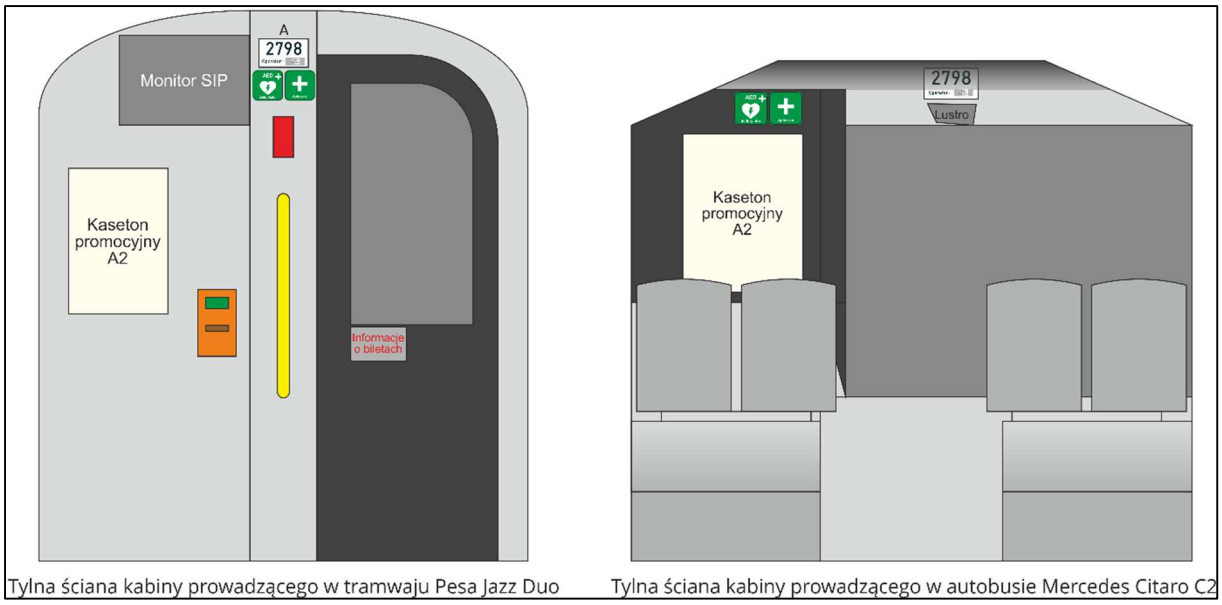
7.1.1.2.4. N8C – pomiędzy I i II oraz IV i V drzwiami, z lewej strony, zgodnie z kierunkiem jazdy dla kabiny A,

7.1.1.2.5. 114Na – naprzeciwko II i IV drzwi, z lewej strony.

Rys. 7.1. Sposób rozmieszczenia piktogramów w ramach „grupy wewnętrznej”

7.1.2. W przypadku braku możliwości naklejenia wyznaczonych piktogramów na panelach podsufitowych, dopuszcza się naklejanie przy górnej krawędzi szyb zewnętrznych. W przypadku braku możliwości naklejenia „grupy wewnętrznej” w określonym miejscu, rozmieszczenie piktogramów należy skonsultować indywidualnie z Organizatorem.

Rys. 7.2. Sposób rozmieszczenia piktogramów i oznaczeń na tylnych ścianach kabin prowadzących - przykłady

7.2. Na szybach II lub III drzwi pojazdów stosuje się dodatkowe oznakowanie pojazdów białymi symbolami wycinanymi po obrysie, wykonanymi metodą plotu. W tramwajach N8C symbole występują w kolorze czarnym. Szczegółowe rozmieszczenie symboli pokazują załączone schematy malowania.

Tab. 7.2. Wykaz stosowanych symboli na drzwiach

Lp.	Symbol	Wymiary	Rozmieszczenie
1		320x357 mm	Symbol umieszczany wyłącznie na pojazdach wyposażonych w rampę dla wózków. W przypadku pojazdów niewyposażonych w rampę, symbolu nie stosuje się. Na zewnętrznej stronie prawego płatu drzwi wyposażonych w rampę dla wózków, zgodnie z załączonymi schematami malowania.
2		232x360 mm	Symbol umieszczany wyłącznie na pojazdach niskopodłogowych, niewyposażonych w rampę. W przypadku pojazdów nieposiadających niskiej podłogi lub posiadających rampę, symbolu nie stosuje się. Na zewnętrznej stronie prawego płatu II drzwi (w tramwajach N8C i 114Na III drzwi), zgodnie z załączonymi schematami malowania.
3		320x307 mm	Symbol umieszczany wyłącznie na pojazdach niskopodłogowych. W przypadku pojazdów nieposiadających niskiej podłogi, symbolu nie stosuje się. Na zewnętrznej stronie lewego płatu II drzwi (w tramwajach N8C i 114Na III drzwi), zgodnie z załączonymi schematami malowania.

7.3. W przypadku autobusów o napędzie alternatywnym (np. elektrycznym) stosuje się dodatkowe oznakowanie promocyjne.

Tab. 7.3. Wykaz stosowanego oznakowania promocyjnego autobusów o napędzie alternatywnym

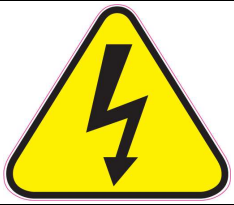
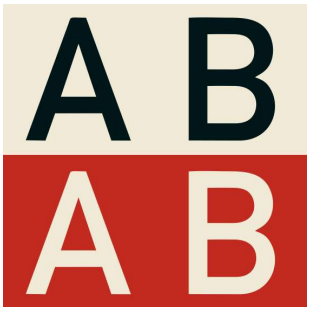
Lp.	Symbol	Wymiary	Rozmieszczenie
1		163x86 mm	Symbol umieszczany wyłącznie na pojazdach elektrycznych. Z przodu, po prawej stronie czoła pojazdu, w sposób niekolidujący z piktogramami, zgodnie z załączonymi schematami malowania.
2		854x150 mm	Symbol umieszczany wyłącznie na pojazdach elektrycznych. Na bokach pojazdu, w tylnej jego części, zgodnie z załączonymi schematami malowania.
3		700x178 mm lub 1200x305 mm	Symbol umieszczany wyłącznie na pojazdach elektrycznych. Na tylnej klapie, zgodnie z załączonymi schematami malowania.

4		85x85 mm	Symbol umieszczany wyłącznie na pojazdach wodorowych. Z przodu, po prawej stronie czoła pojazdu, w sposób niekolidujący z piktogramami, zgodnie z załączonymi schematami malowania.
5		711x150 mm	Symbol umieszczany wyłącznie na pojazdach wodorowych. Na bokach pojazdu, w tylnej jego części, zgodnie z załączonymi schematami malowania.
6		700x178 mm lub 1200x305 mm	Symbol umieszczany wyłącznie na pojazdach wodorowych. Na tylnej klapie, zgodnie z załączonymi schematami malowania.

7.4. Szczegółowe rozmieszczenie piktogramów, symboli i oznakowania promocyjnego na zewnątrz pojazdów określają schematy malowania dla poszczególnych typów pojazdów. Rozmieszczenie wewnętrzne schematycznie określają rysunki 7.1. i 7.2. W razie wątpliwości, należy uzgodnić lokalizację z Organizatorem.

7.5. Poza stosowanymi piktogramami i symbolami, dopuszcza się stosowanie oznaczeń technicznych. W przypadku oznaczeń o nieokreślonej w Księdze formie graficznej, Operator zobowiązany jest do konsultacji z Organizatorem w celu akceptacji stosowanej formy lub opracowania nowego wyglądu oznaczenia.

Tab. 7.4. Poglądowe wzory dopuszczonych oznaczeń technicznych

Oznaczenie	Opis zastosowania
	Wymiary: 67,5x58 mm; W każdym miejscu wymagającym oznaczenia symbolem ostrzeżenia o wysokim napięciu.
	Oznaczenia kabin „A" i „B" stosuje się, wedle potrzeby, w tramwajach dwukierunkowych: • Na zewnątrz, między czołem pojazdu a najbliższymi drzwiami, w obrębie dolnego czerwonego pasa, • Wewnątrz, na tylnej ścianie kabiny motorniczego, w miejscu nie kolidującym z pozostałymi oznaczeniami lub piktogramami. Czcionka Bahnschrift, wysokość 40 mm, zasady stosowanej kolorystyki tożsame z cyframi numerów taborowych.
Wewnętrze numery drzwi w wagonach dwukierunkowych	Prawa strona dla kabiny A: zakres 1-9, Prawa strona dla kabiny B: zakres 11-19, Umieszczane nad drzwiami, możliwie blisko środka otworu drzwiowego. Czcionka Bahnschrift, wysokość 40 mm, w kolorze czarnym.

Oznaczenia punktów podnoszenia	Stosuje się w ich sąsiedztwie, na najbliższej dostępnej płaskiej powierzchni. Na tle czerwonym i czarnym stosuje się oznaczenia w kolorze bieli perłowej, a na tle bieli perłowej stosuje się oznaczenia w kolorze czarnym.
Oznaczenia wyjść awaryjnych	Oznaczenia wyjść awaryjnych wraz z krótką instrukcją użycia stosuje się w miejscach do tego przeznaczonych.
Oznaczenia wyłączników prądu i akumulatorów	Stosuje się w ich sąsiedztwie, na najbliższej dostępnej płaskiej powierzchni.
Opisy miejsc dla niepełnosprawnych z instrukcją ustawienia wózków	Stosuje się w ich sąsiedztwie, na najbliższej dostępnej płaskiej powierzchni.
Informacja o zakupie dofinansowanym przez Unię Europejską	Stosuje się w miejscach, gdzie jest to niezbędne, które nie kolidują z pozostałymi oznaczeniami.

7.6. Wszystkie inne piktogramy, w tym piktogramy o niewłaściwej formie graficznej i piktogramy zawierające błędne informacje (np. sugerujące, że w pojeździe występuje rozróżnienie wejść i wyjść) należy zdjąć, w razie potrzeby zastępując je ww. piktogramami. Organizator może wyrazić zgodę na pozostawienie określonych, wybranych piktogramów na pisemny wniosek Operatora.

8. Pojazdy historyczne

8.1. Wymagania i zapisy niniejszego dokumentu nie dotyczą pojazdów historycznych. Planując eksploatację na liniach w sieci Organizatora, Organizator może jednak zobligować Operatora do zastosowania wybranych zapisów niniejszego dokumentu także w odniesieniu do pojazdów historycznych, w szczególności pod kątem obsługi osób z niepełnosprawnościami.

9. Patroni tramwajów

9.1. Informacje o Patronach tramwajów znajdują się:

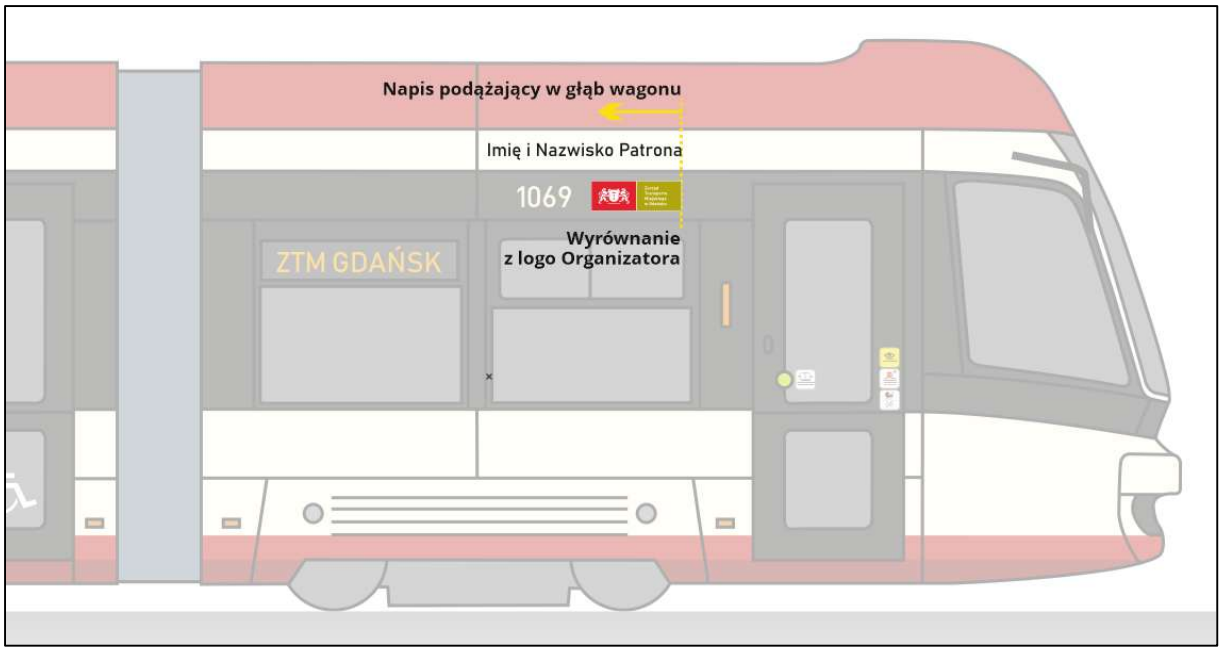
9.1.1. Imię i nazwisko Patrona (ewentualnie z pseudonimem) w formie jednowierszowego napisu:

9.1.1.1. Tramwaje dwukierunkowe: na zewnątrz pojazdu, nad logo Organizatora dla każdej ze stron, na białoperłowym tle,

9.1.1.2. Tramwaje jednokierunkowe:

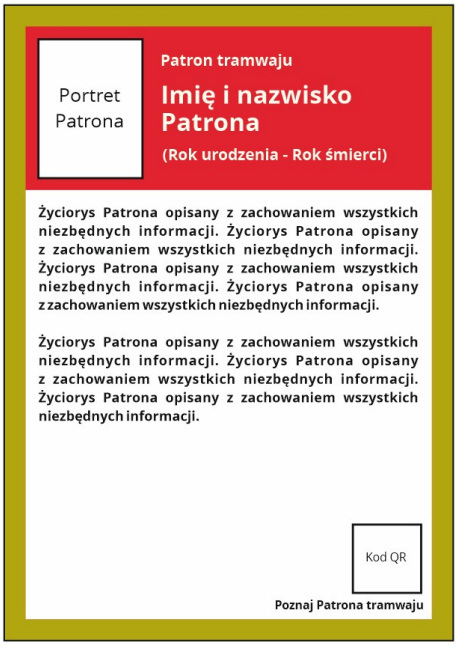
9.1.1.2.1. Na zewnątrz pojazdu, po prawej stronie, nad logo Organizatora na białoperłowym tle (w tramwajach NGT6, NGd99 i 114Na - obok numeru taborowego),

9.1.1.2.2. Na zewnątrz pojazdu, po lewej stronie, nad pierwszym oknem za kabiną motorniczego na białoperłowym tle,

Rys. 9.1. Poglądowa instrukcja wyrównania napisu Patrona względem logo Organizatora

9.1.2. Wewnątrz pojazdu, na słupkach międzyokiennych w przedniej, środkowej i tylnej części tramwaju, po prawej stronie (dla tramwajów dwukierunkowych zgodnie z kierunkiem jazdy dla kabiny A). Wzór grafiki o szerokości około 150 mm przedstawiony na rys. 9.2.

Rys. 9.2. Poglądowy wzór wewnętrznej informacji o Patronie tramwaju

10. Pojazdy testowe

10.1. Każdy pojazd testowany nie dłużej niż 90 dni musi spełniać warunki opisane w rozdziałach 3., 4. i 7.

10.2. Pojazd testowany przez okres dłuższy niż 90 dni, kwalifikowany jest na równi z pojazdem wprowadzanym do stałej eksploatacji w sieci Organizatora.

11. Okresy przejściowe

11.1. Kolorystyka pojazdów oraz tapicerka siedzeń:

11.1.1. Dla pojazdów już eksploatowanych – stosowanie wytycznych kolorystyki przy okazji przeprowadzanych modernizacji pojazdów bądź napraw poszycia.

11.1.2. Pojazdy nowe (nowo wprowadzane do eksploatacji w sieci Organizatora) muszą prezentować określony przez Organizatora schemat kolorystyczny od momentu wprowadzenia do eksploatacji – jeżeli wprowadzenie do eksploatacji nastąpiło nie wcześniej niż po upływie 3 miesięcy od wprowadzenia wytycznych.

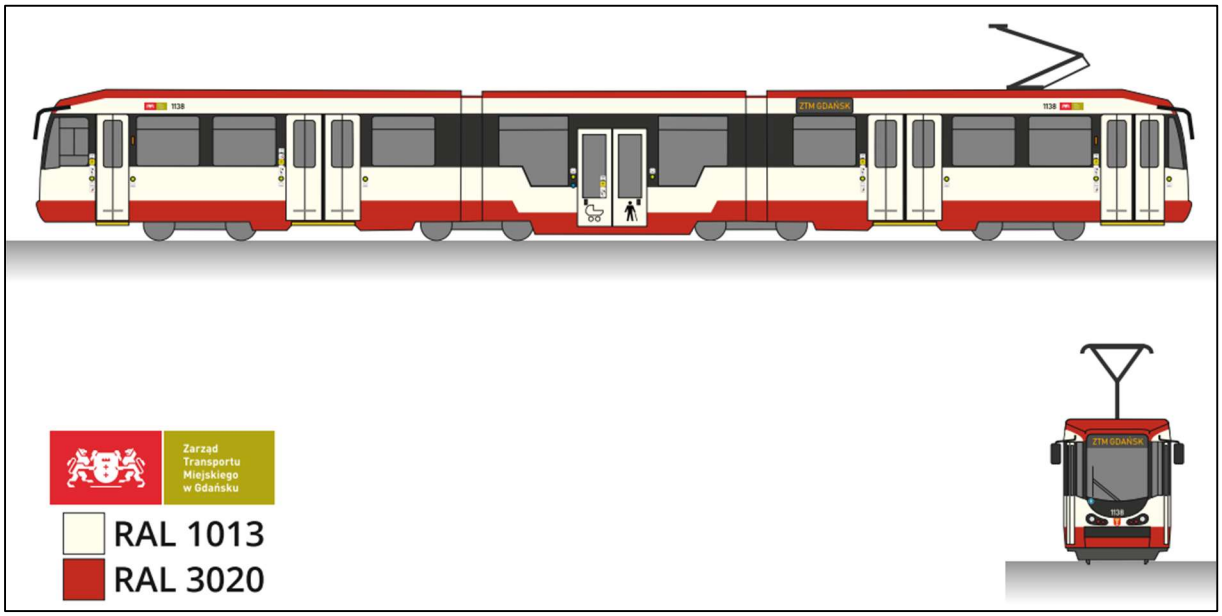
11.1.3. Ww. okresu przejściowego nie stosuje się w odniesieniu do pojazdów 1001-1004, 1070, 1115, 1161, 1299, 1300, 1309, 1502, dla których dopuszcza się utrzymanie aktualnych barw zewnętrznych.

11.2. Zewnętrzne i wewnętrzne oznakowanie pojazdów, piktogramy oraz kasetony – nie dłużej niż 6 miesięcy od dnia wprowadzenia wytycznych.

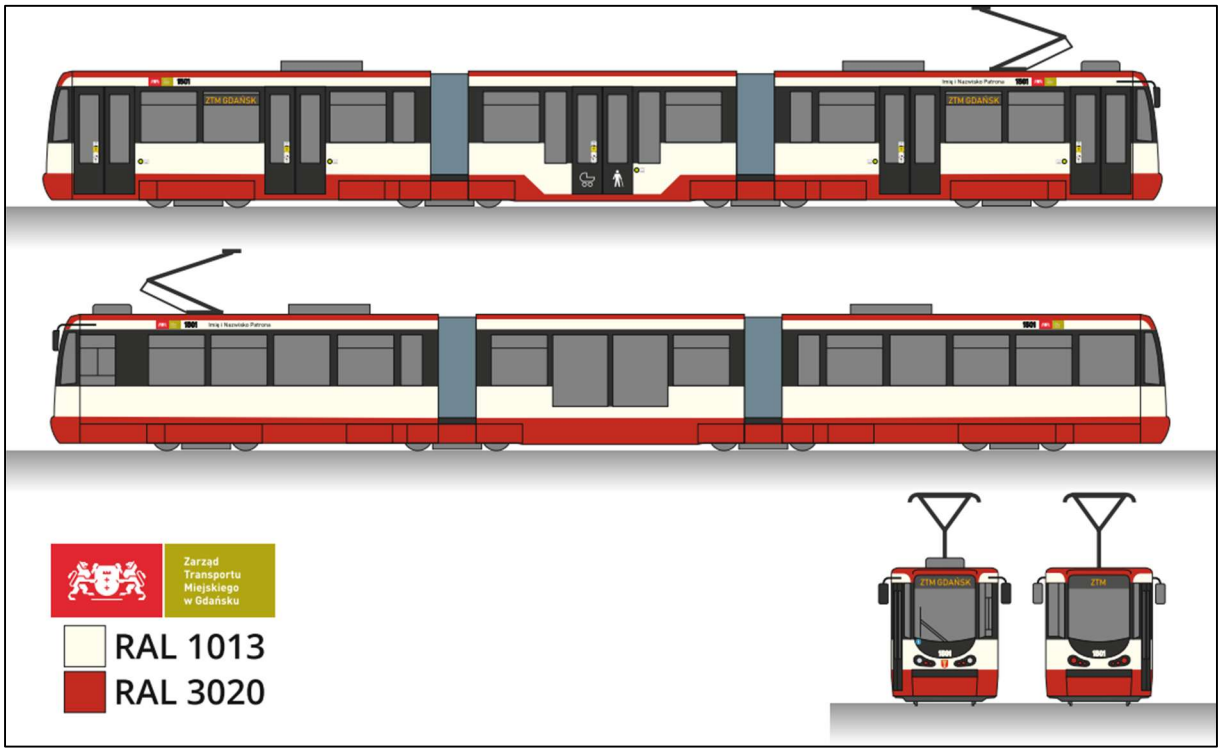
12. Schematy malowania pojazdów

12.1. Integralną część niniejszego dokumentu stanowią materiały graficzne, zarówno te zamieszczone na kolejnych rysunkach, poniżej dokumentu, jak również dołączone w formie elektronicznej w formacie PDF, wektorowym (skalowalnym). W miarę możliwości Organizator, na wniosek Operatora, może dostarczyć materiały w innej formie.

12.2. Rysunki taboru tramwajowego klasy Ca

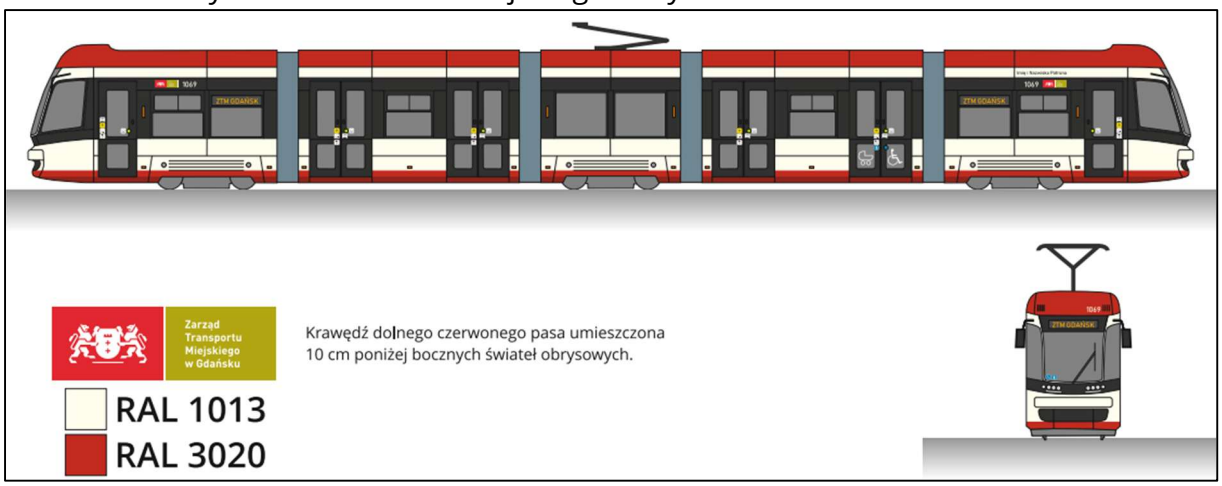

Rys. 12.2.1. Düwag N8C

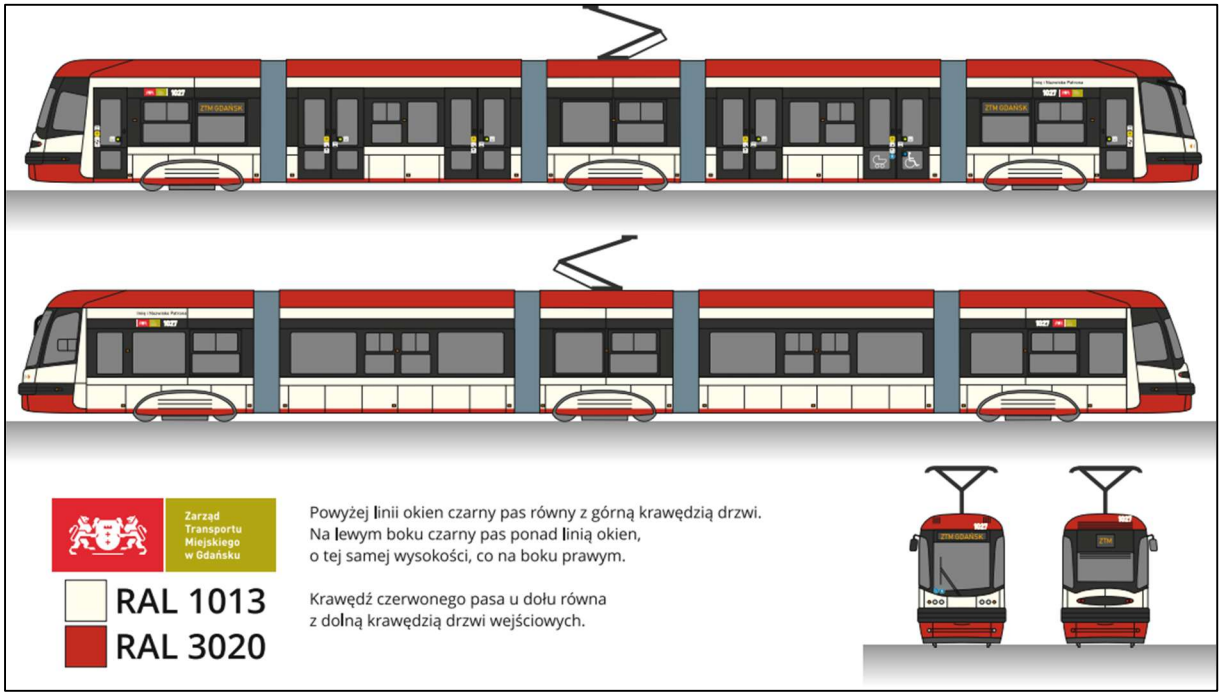

Rys. 12.2.2. Konstal typ 114Na (1501)

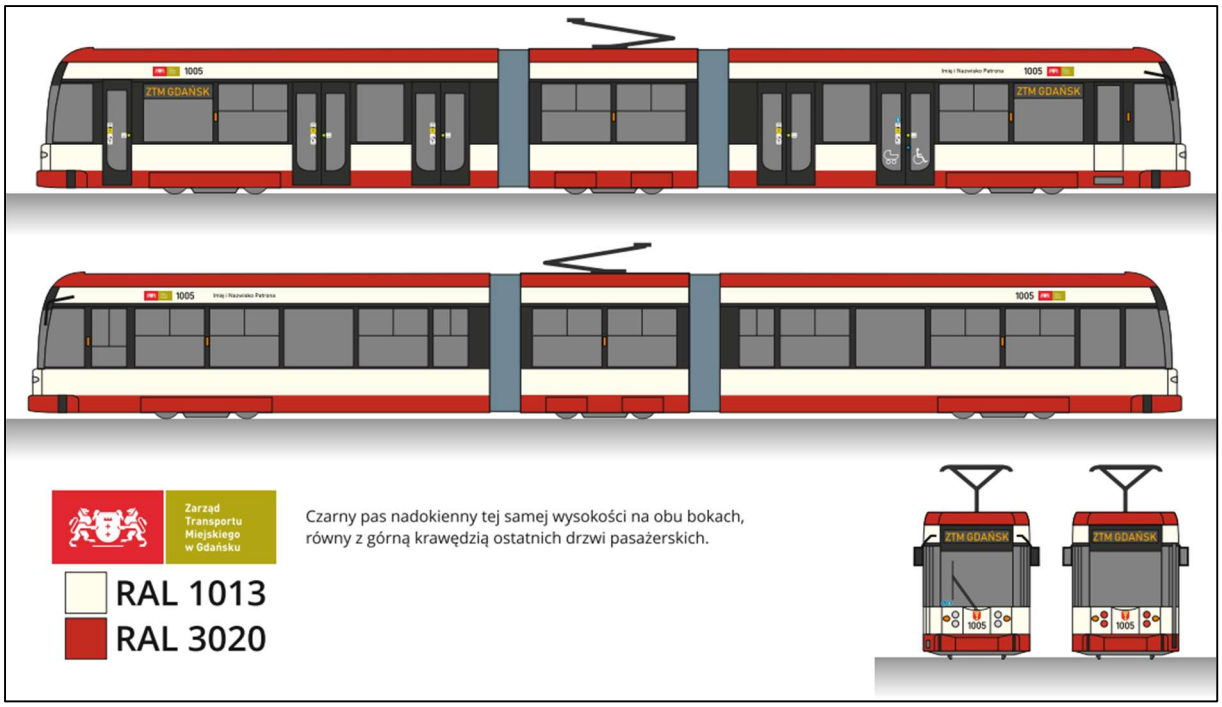
12.3. Rysunki taboru tramwajowego klasy Cb

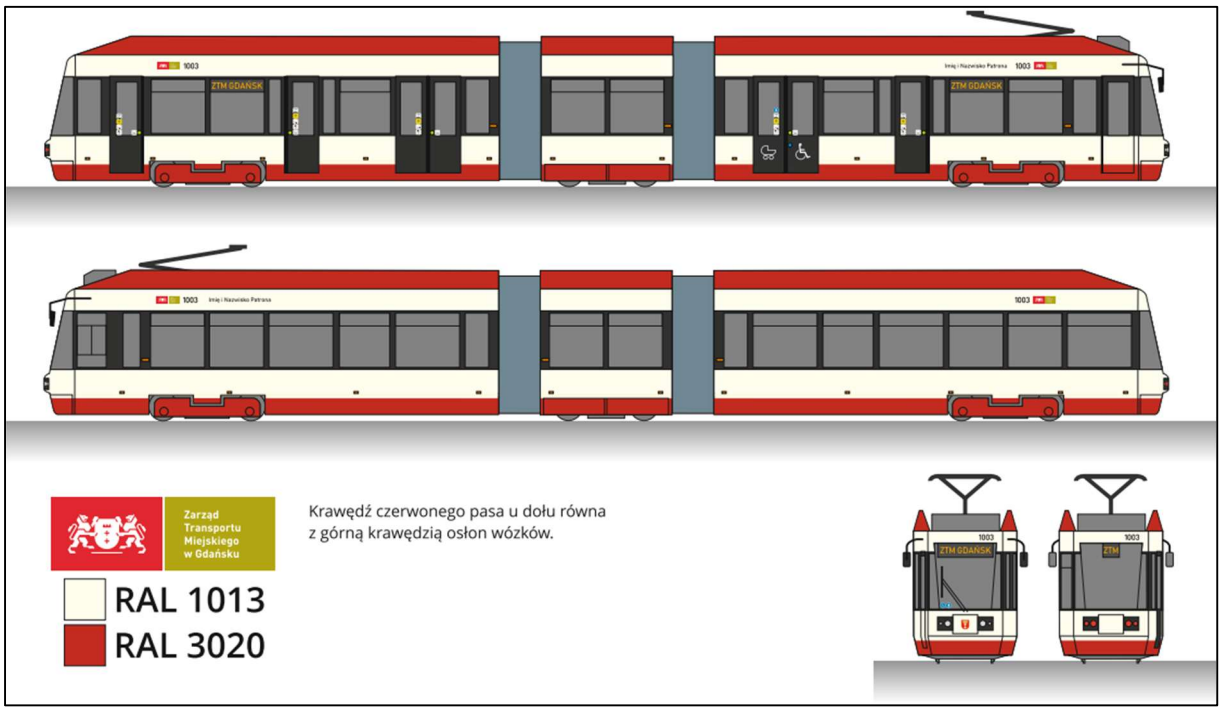
Rys. 12.3.1. Pesa Jazz Duo

Rys. 12.3.2. Pesa Swing

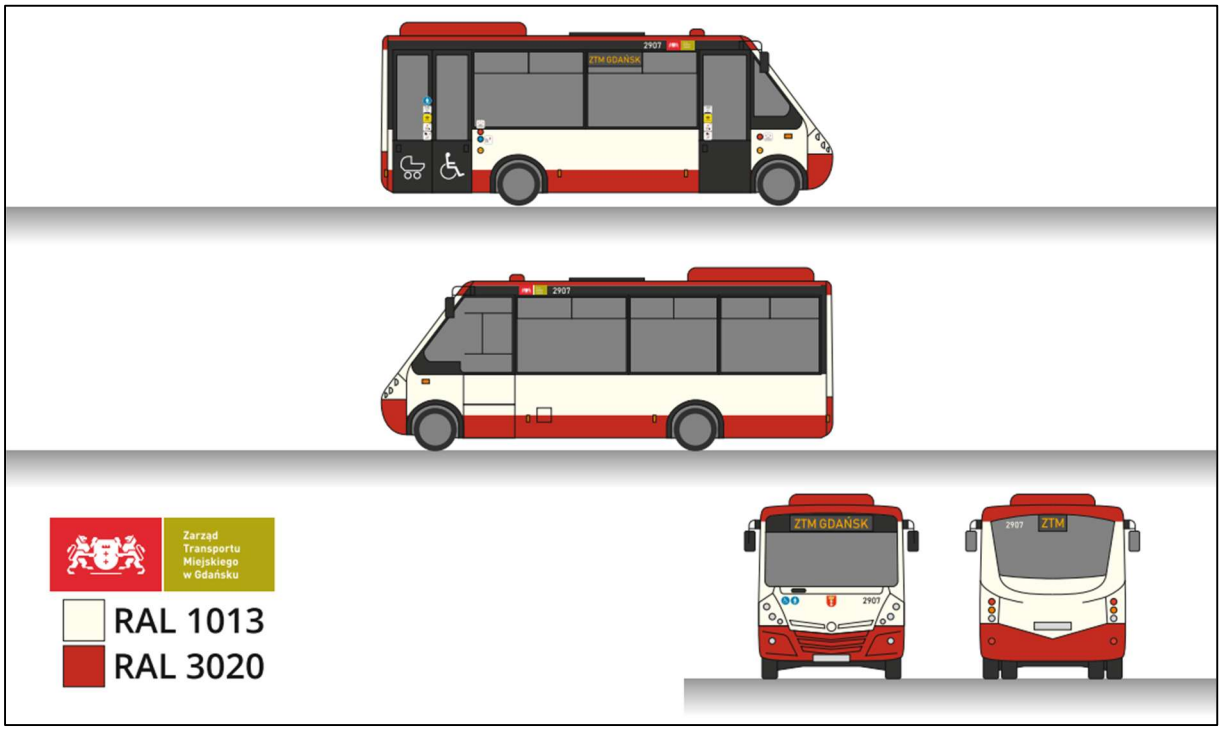

Rys. 12.3.3. Bombardier NGT6

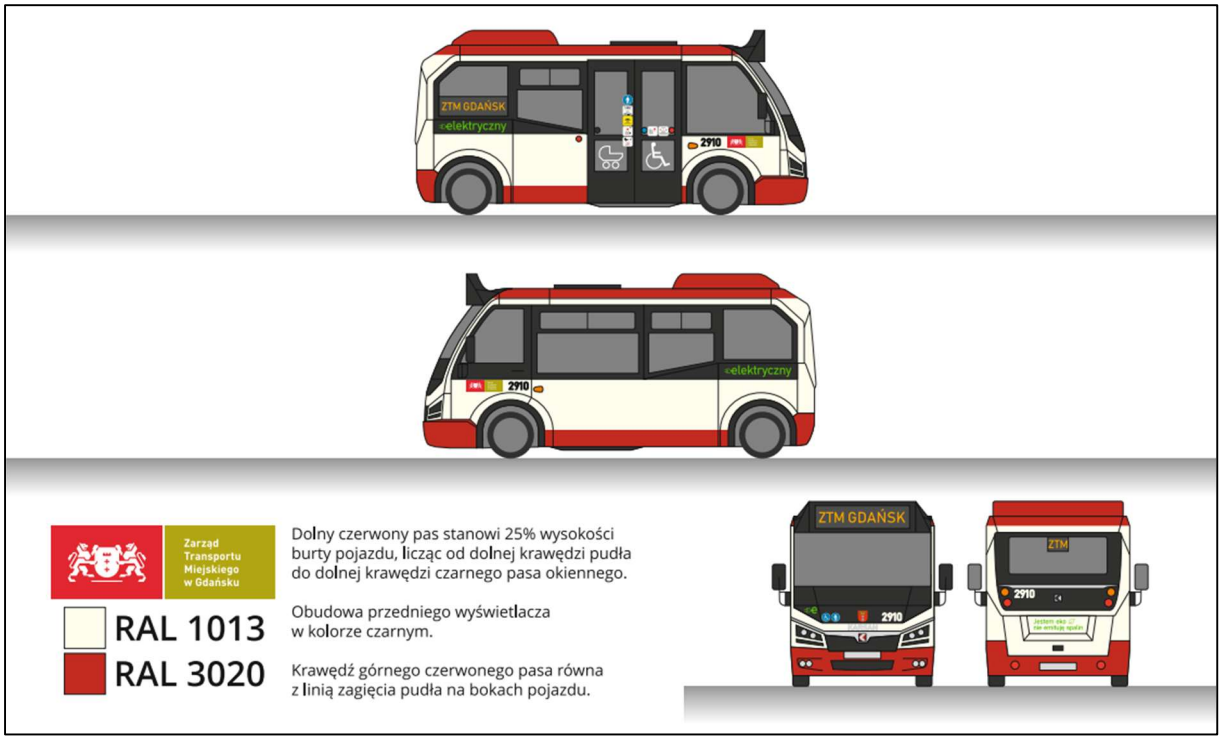

Rys. 12.3.4. Alstom NGd99

12.4. Rysunki taboru autobusowego klasy Bn

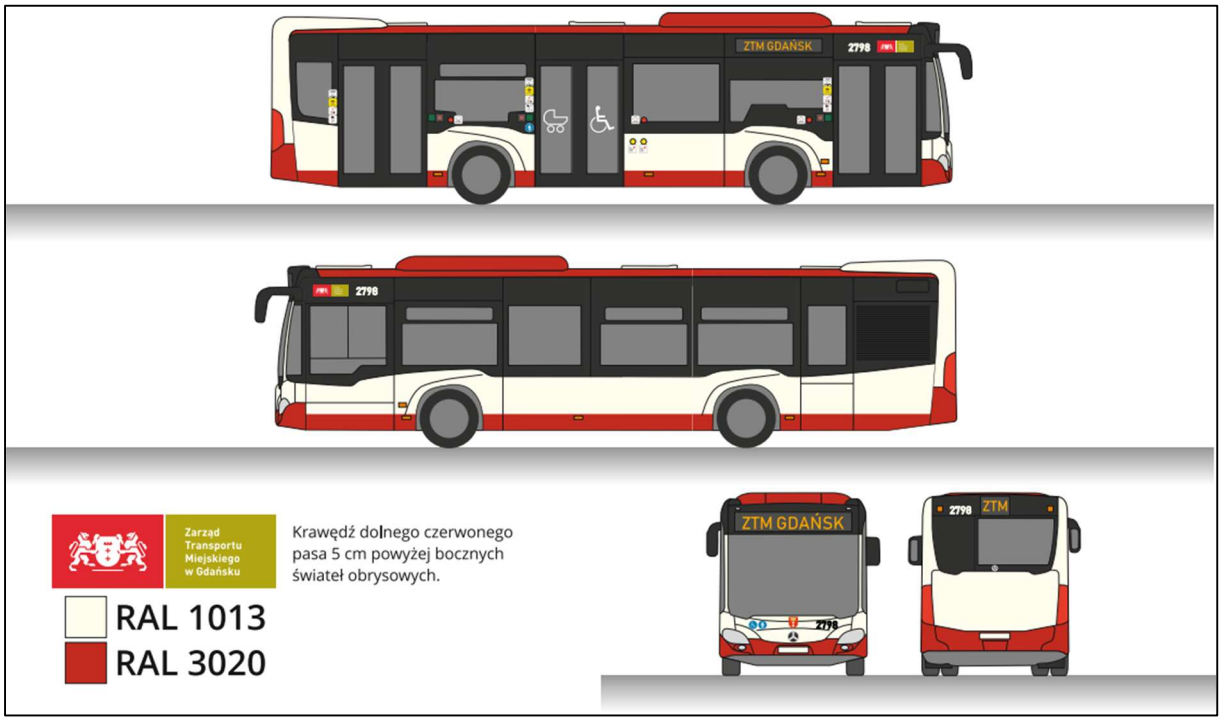

Rys. 12.4.1. Iveco Kapena Urby

Rys. 12.4.2. Karsan Jest Electric

12.5. Rysunki taboru autobusowego klasy Mn

Rys. 12.5.1. Mercedes Citaro K C2

12.6. Rysunki taboru autobusowego klasy Sn

Rys. 12.6.1. Mercedes Citaro C2

Rys. 12.6.2. Mercedes Conecto EEV

Rys. 12.6.3. Mercedes Conecto Euro 6

Rys. 12.6.4. Mercedes Conecto Euro 6 2019

Rys. 12.6.5. Mercedes Citaro II (Lift)

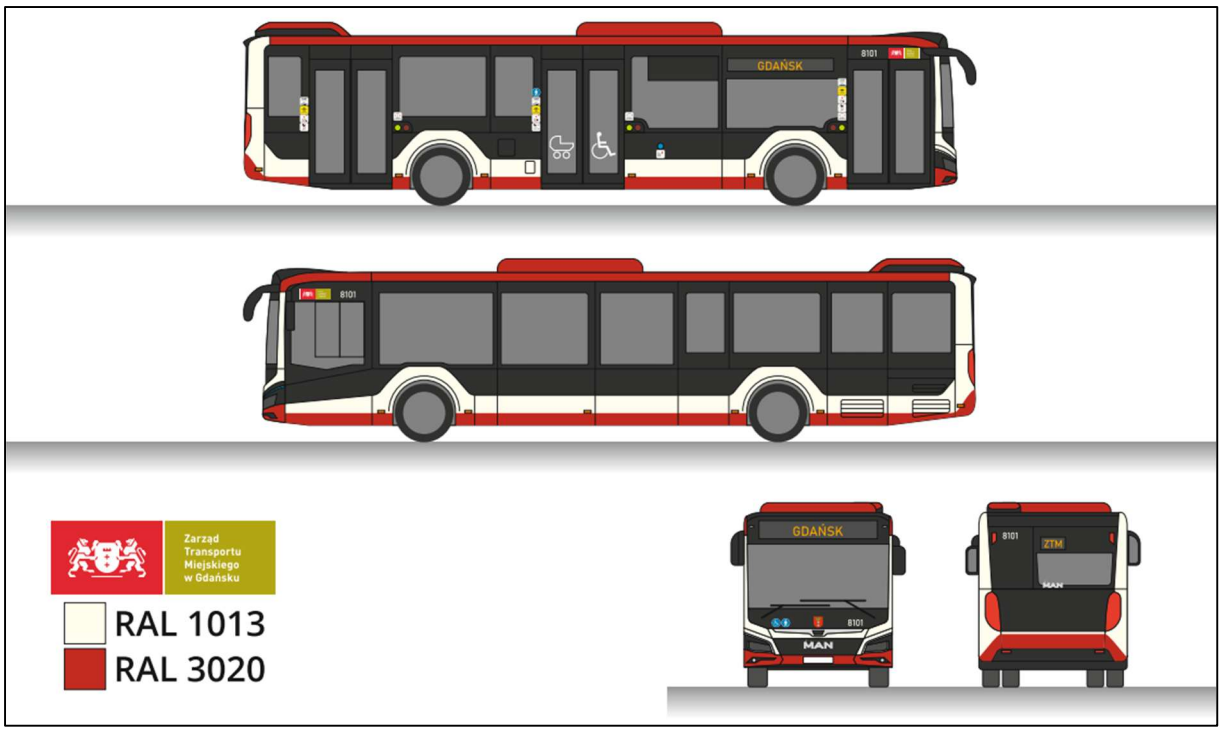
Rys. 12.6.6. Solaris Urbino 12 III

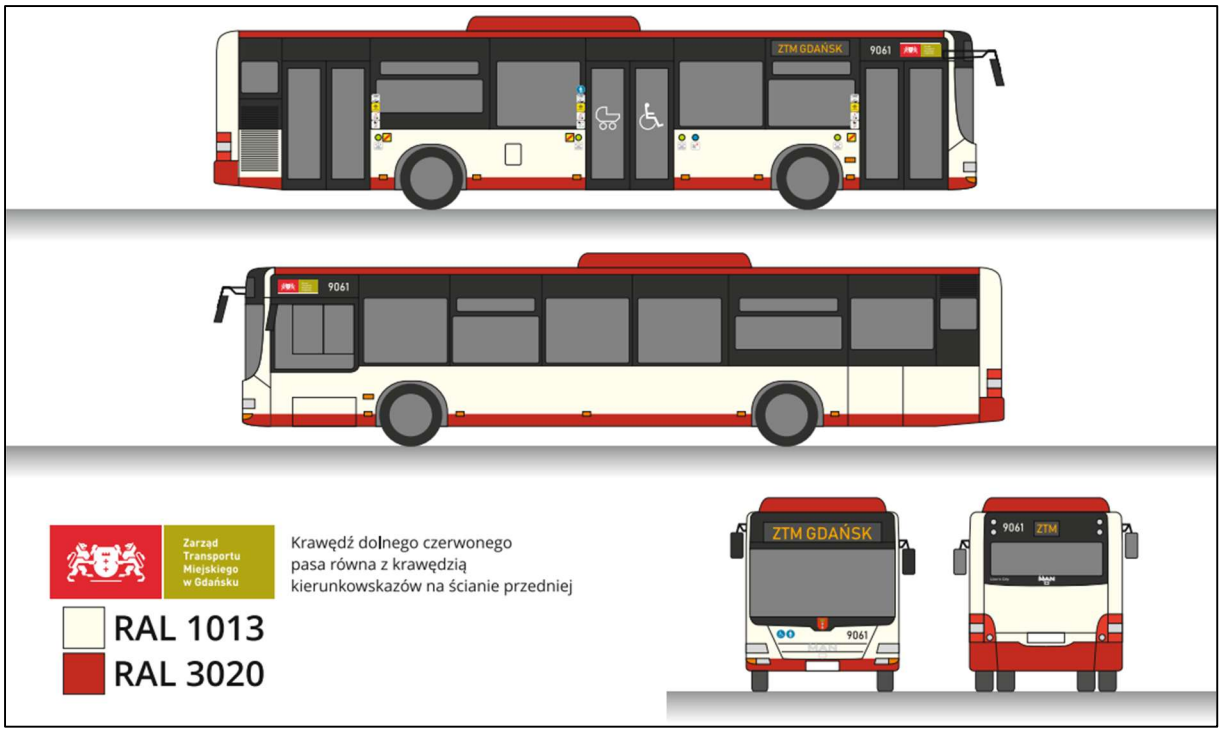
Rys. 12.6.7. Solaris Urbino 12 IV Electric

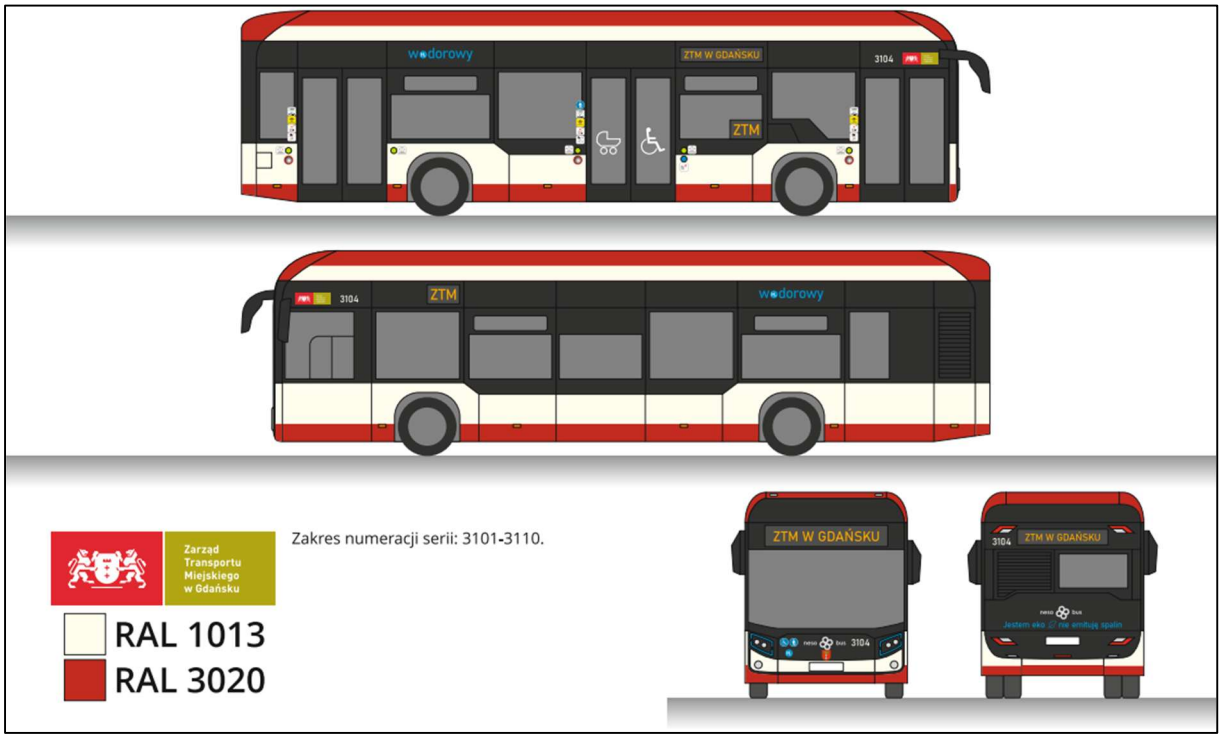
Rys. 12.6.8. MAN Lion's City 12 E

Rys. 12.6.9. MAN Lion's City 12

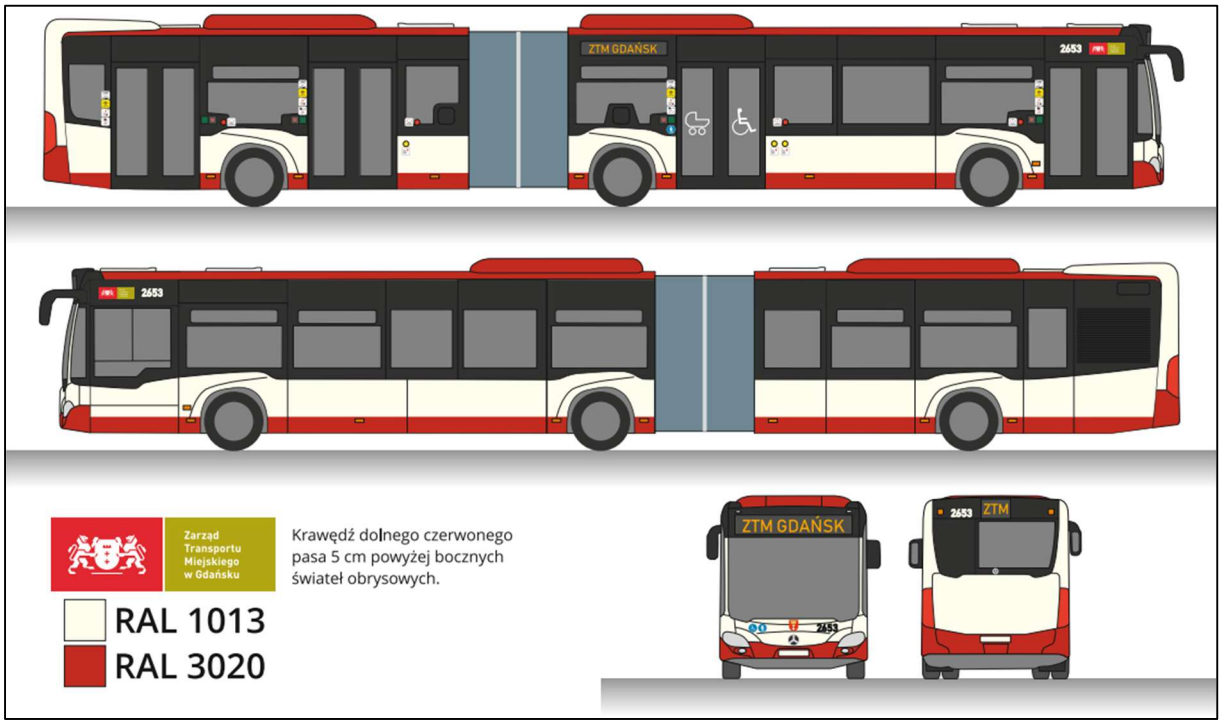

Rys. 12.6.10. MAN Lion's City L '09

Rys. 12.6.11. Neso Bus 12 Hydrogen

12.7. Rysunki taboru autobusowego klasy Pn

Rys. 12.7.1. Mercedes Citaro G C2

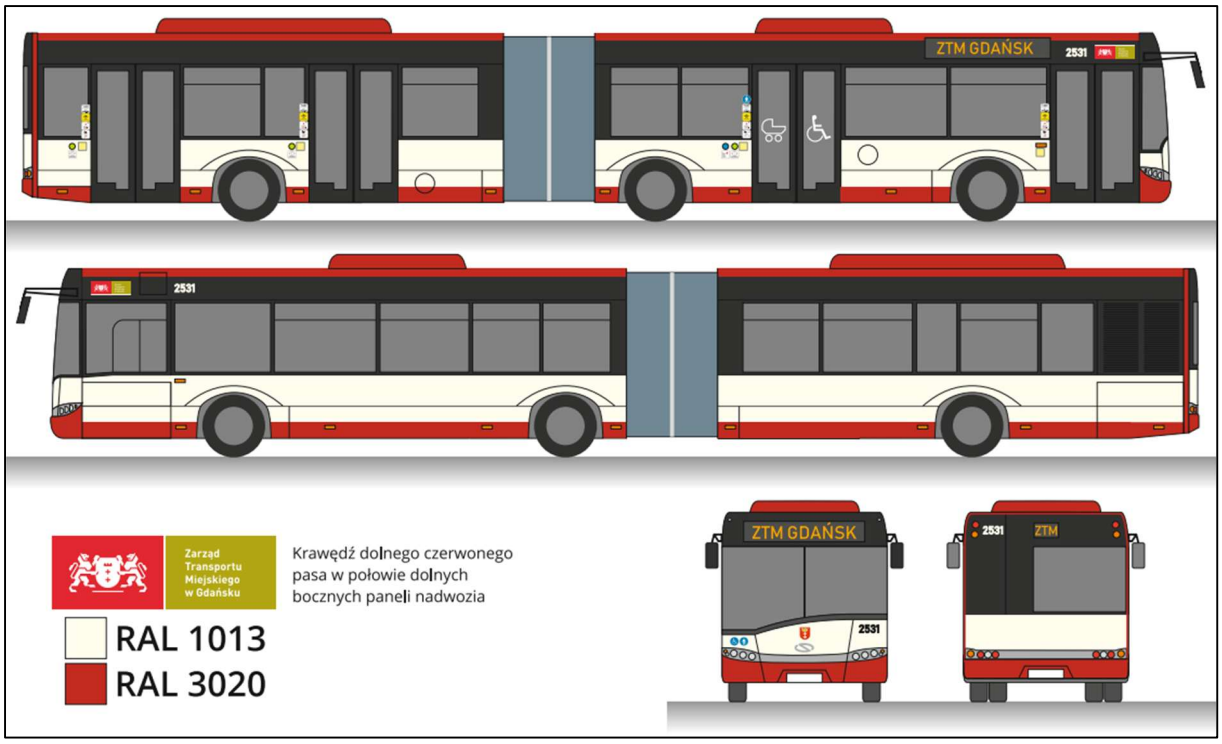
Rys. 12.7.2. Mercedes Conecto G EEV

Rys. 12.7.3. Mercedes Conecto G Euro 6

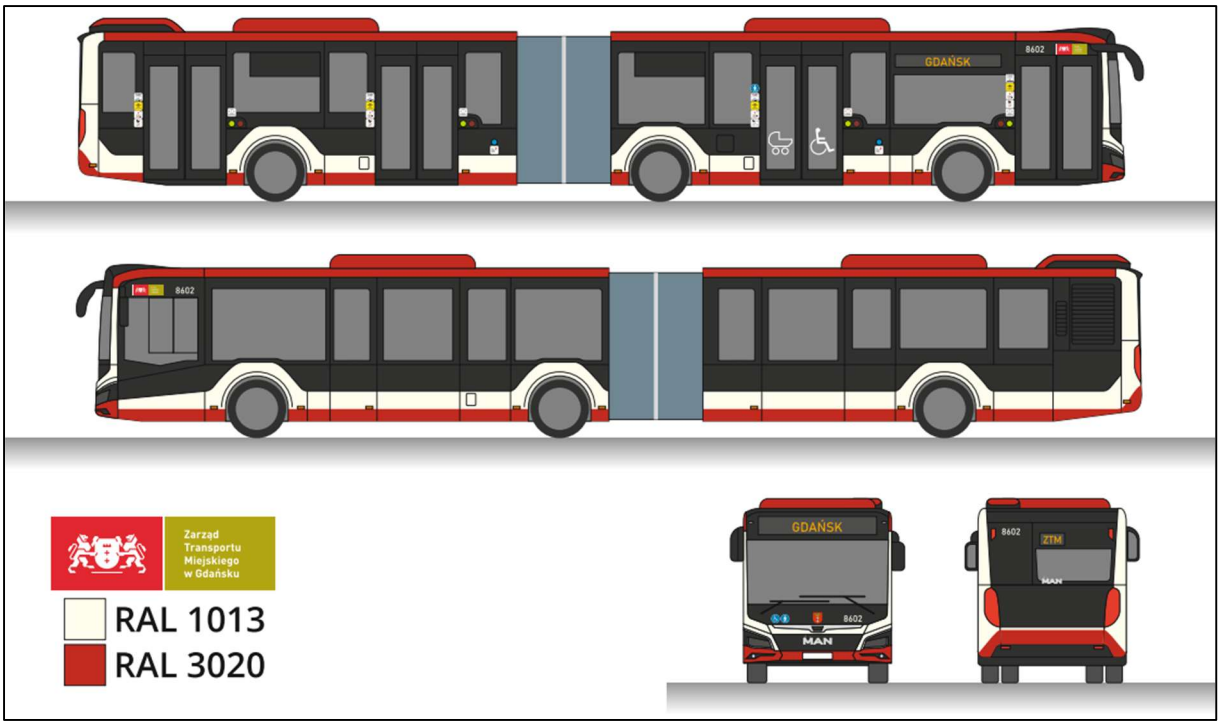
Rys. 12.7.4. Mercedes Citaro G II (Lift)

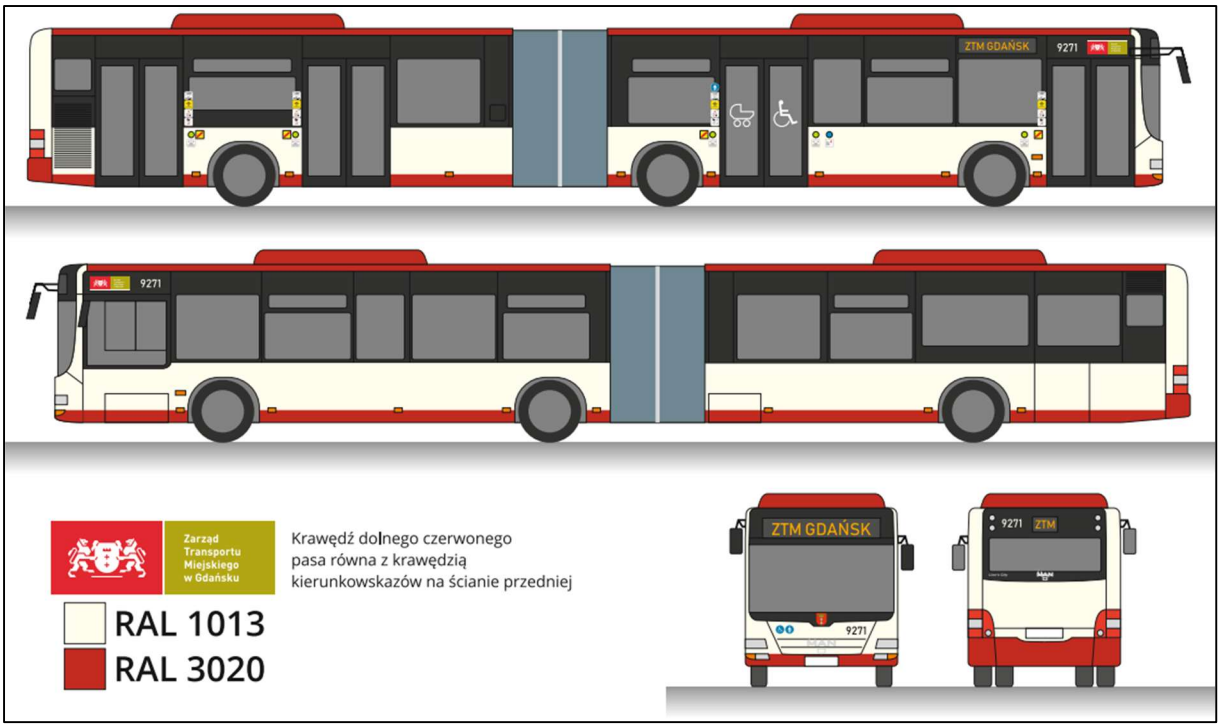
Rys. 12.7.5. Solaris Urbino 18 III

12.7.6. MAN Lion's City 18 E

12.7.7. MAN Lion's City 18

12.7.8. MAN Lion's City G '09